

Universitat de Girona
Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales

Diplomatura de Ciències Empresariales
Curs 1998-99
Anual
Assignatura obligatòria
9 crèdits

Departament d'Economia
Campus de Montilivi
17071 Girona
Fax 34 (9) 72 41 8032
c.e. jblanco@enterprise.udg.es
Gjover@enterprise.udg.es
Alopez@enterprise.udg.es
Jportella@enterprise.udg.es
Rosar@enterprise.udg.es

PROGRAMA D'HISTÒRIA ECONÒMICA MUNDIAL I D'ESPANYA.

Professor/a: Joan Blanco, Gabriel Jover, Antonio López Estudillo, Jaume Portella, Rosa Ros

Objectius: Aquesta assignatura pretén estimular l'anàlisi crítica de l'evolució de l'economia mundial i espanyola dels segles XIX i XX, incorporant-hi la interrelació amb factors convencionalment considerats extra-econòmics.

Programa teòric:

Tema 1. Les economies preindustrials.

1. 1. Població i recursos naturals en la història d'Europa.
1. 2. La producció agrària i la distribució de l'excedent.
1. 3. Les manufactures.
1. 4. Les transformacions del comerç i la dimensió ultramarina de l'economia europea.

Bibliografia: M. Livi-Bacci (1990) pp. 83-105; J. De Vries dins *Lectures d'Història Econòmica*, (1996), pp. 19-32.

Tema 2. La Revolució Industrial Britànica.

2. 1. Les transformacions agràries.
2. 2. L'estímul de la demanda.
2. 3. Les transformacions tècniques i organitzatives en la indústria.
2. 4. L'arrencada industrial: un creixement econòmic desigual.

Bibliografia: J. De Vries (1982), pp. 181-211; i J. De Vries dins *Lectures d'Història Econòmica*, (1996) pp. 40-46); D. S. Landes (1979, pàgines escollides del capítol 2).

Tema 3. Industrialització i creixement econòmic: una visió de conjunt.

3. 1. Característiques del creixement econòmic modern.
3. 2. La 'transició demogràfica'.
3. 3. La segona revolució tecnològica: nous materials i noves fonts d'energia.
3. 4. Les noves formes d'empresa.

Bibliografia: M. Livi-Bacci (1990) pp. 107-132 i 136-148; D. S. Landes dins *Lectures d'Història Econòmica* (1996), pp. 123-133 i 154-174); E. A. Wrigley dins *Lectures d'Història Econòmica*, (1996) pp. 75-90.

Tema 4. L'economia internacional al segle XIX.

4. 1. Els principals corrents migratoris.
4. 2. L'expansió de la inversió exterior.
4. 3. Comerç internacional i polítiques comercials.
4. 4. La configuració d'un sistema internacional de pagaments.

Bibliografia: M. Livi-Bacci (1990) pp. 128-132; A. G. Kenwood i A. L. Lougheed dins *Lectures d'Història Econòmica*, (1996) pp.213-260; i *Guia Pràctica d'Història Econòmica Mundial* (1995) pp. 72-76 .

Tema 5. Pautes del desenvolupament econòmic al segle XIX.

5. 1. La diversitat del procés d'industrialització a Europa.
5. 2. La industrialització fora d'Europa: els Estats Units i el Japó.
5. 3. Els Països Nous i les altres economies exportadores.

Bibliografia: R. Cameron dins *Lectures d'Història Econòmica* (1996) pp.176-197 i 207-212; A. G. Kenwood i A. L. Lougheed dins *Lectures d'Història Econòmica*, (1996) pp.261-274.

Tema 6. La formació del capitalisme espanyol (1800-1936).

6. 1. La crisi de l'Antic Règim i les reformes liberals.
6. 2. Transformacions agràries i distribució de la renda.
6. 3. Industrialització, integració del mercat interior i política comercial.
6. 4. L'economia espanyola en el primer terç del segle XX.

Bibliografia: J. Palafox , Coord., (1997) pp. 174-210 i 341-378.

Tema 7. Crisi i transformacions de les economies capitalistes (1900-1939).

7. 1. Aspectes econòmics de la Primera Guerra Mundial.
7. 2. La inestabilitat econòmica dels anys vint.
7. 3. La crisi nord-americana del 1929.
7. 4. La depressió dels anys trenta i les polítiques de recuperació.
- 7.5. La URSS: de la revolució a l'industrialització forçada.

Bibliografia: D. H. Alcroft (1997), pp. 15-118; A. Nove dins *Lectures d'Història Econòmica*, (1996) pp.275-309. Pàgines escollides de Keynes, J.M. (1988), *Ensayos de persuasión*.

Tema 8. Expansió i crisi de l'economia mundial 1945-1990.

8. 1. Guerra i reconstrucció econòmica de l'Europa Occidental.
8. 2. L'establiment d'un nou marc de relacions internacional.
8. 3. L'estat del benestar, la dinàmica del creixement i el canvi estructural, 1950-1973.
- 8.4. Crisi del model de creixement de post-guerra i reestructuració de l'economia dels països desenvolupats.
- 8.5. Creixement i estancament de les economies de l'Europa Oriental.
8. 6. Evolucions divergents en el Tercer Món.

Bibliografia: D. H. Alcroft (1997), pp. 119-196, 225-290; i L. Bethell Edt. (1997), pp. 84-92.

Tema 9. L'economia espanyola des del Franquisme.

9. 1. La ruptura de la Guerra Civil (1936/39).
9. 2. Antarquia, misèria i estancament econòmic.
9. 3. Estabilització i creixement (1959-1976).
9. 4. Crisi i reestructuració del capitalisme a Espanya.

Bibliografia: J. Palafox (1997), pp. 379-428.

Programa pràctic:

Hi haurà dos tipus de pràctiques. D'una banda, les lectures obligatòries seran objecte de dues sessions pràctiques cada trimestre, consistents en una prova tipus test que serà comentada a classe i corregida pel

professor. D'altra banda, es farà una pràctica cada quadrimestre que consistirà en el desenvolupament per part de l'estudiant d'una pregunta sobre textos, quadres i gràfics, que també serà avaluada. Les sessions de pràctiques pretenen millorar la comprensió de les lectures obligatòries i introduir l'estudiant en el coneixement i utilització dels indicadors bàsics de l'economia.

Desenvolupament del programa al llarg del curs:

Aquest programa comença amb l'estudi de les societats precapitalistes, amb l'objectiu d'entendre millor la ruptura que suposà la formació i el desenvolupament del capitalisme. Els temes següents estan dedicats a l'estudi de la dinàmica del món capitalista, que constitueix el nucli fonamental del programa.

Les "Activitats Acadèmiques Dirigides" consistiran en el comentari personalitzat dels exercicis pràctics prèviament corregits. Cada quadrimestre es faran tres sessions amb grups reduïts. Aquestes es desenvoluparan en tres setmanes consecutives durant els mesos de desembre i abril.

Sistema d'avaluació:

Es faran dos exàmens, el gener/febrer i el juny/juliol. La nota d'aquests ponderarà un 80 per 100 de la qualificació en cada avaluació i els exercicis de pràctiques un 20 per 100, sempre i quan la nota de l'examen sigui igual o superior a 4. Caldrà aprovar separatament cada una de les avaluacions. Els alumnes que no aprovin l'avaluació del gener/febrer, s'examinaran de tota l'assignatura el mateix dia de l'examen de juny/juliol. Els exàmens podran combinar preguntes tipus test, anàlisi de quadres, gràfics i textos, i qüestions a desenvolupar de manera raonada sobre les lectures i explicacions de classe.

Bibliografia bàsica:

Obres de lectura obligatòria citades als diferents temes del programa:

- Alcroft, D. H. (1997), *Historia de la economía europea, 1914-1990*. Crítica, Barcelona.
- *Lectures d'Història Econòmica Mundial*, (1996), Universitat de Barcelona
- Bethell, L, Edt. (1997), *Historia de América Latina. Volumen 11 Economía y sociedad desde 1930*. Crítica, Barcelona.
- De Vries, J. (1982), *La economía de Europa en un periodo de crisis. 1600-1750*, Cátedra, Madrid.
- Keynes, J.M. (1988), *Ensayos de persuasión*, Crítica, Madrid.
- Landes, D. S. (1979), *Progreso tecnológico y revolución industrial*, Tecnos, Madrid
- Livi-Bacci, M. (1990), *Historia mínima de la población mundial*, Ariel, Barcelona
- Palafox, J. Coord. (1997), *Curso de Historia de la Economía*. Tirant lo Blanch, València.
- Tello, E. Coord. (1995), *Guia Práctica d'Història Econòmica Mundial*. Universitat de Barcelona.

Bibliografia complementària:

Obres de lectura optativa per a l'aprofundiment dels temes del programa:

De caràcter general:

- Cameron, R. (1990), *Historia económica mundial*, Alianza, Madrid.
- Pollard, S. (1991), *La conquista pacífica. La industrialización de Europa, 1760-1970*. Prensas Universitarias de Zaragoza.

De demografia històrica:

- Boserup, E. (1984), *Población y cambio tecnológico. Estudio de las tendencias a largo plazo*, Crítica, Barcelona.
- Flinn, M.W. (1989), *El sistema demográfico europeo, 1500-1820*, Crítica, Barcelona.
- Wrigley, E.A. (1985), *Historia y población*, Crítica, Barcelona.

Sobre el procés d'industrialització:

- Berg, M. (1987), *La era de las manufacturas, 1700-1820*, Crítica, Barcelona.
- Hobsbawm, E.J. (1988) *Industria e Imperio. Una historia económica de Gran Bretaña desde 1750*, Ariel, Barcelona.
- Toninelli, P.A. (1993), *Nascita di una nazione. Lo sviluppo economico degli Stati Uniti (1780-1914)*, Il Mulino.

-Wrigley, E.A.(1993), *Cambio, continuidad y azar*, Crítica, Barcelona.

Sobre l'economia del segle XX:

-Aldcroft, D. (1985), *De Versailles a Wall Street, 1919-1929*, Crítica, Barcelona.

-Arias, X.C. (1992), *Leviatán tras el naufragio. Políticas económicas y financieras en los años 30*, Espasa Calpe, Madrid.

-Hobsbawm, E.J. (1995), *Historia del siglo XX*, Crítica, Barcelona.

-Van der Wee, H. (1986), *Prosperidad y crisis, 1945-1980*, Crítica, Barcelona.

Obres sobre l'economia internacional dels segles XIX i XX:

-Foreman-Peck, J. (1995), *Historia económica mundial. Relaciones económicas internacionales desde 1850*, Prentice Hall, Madrid.

-Kenwood, A.G. i Lougheed, A.L. (1991), *Historia del desarrollo económico internacional*, Istmo, Madrid.

Obres generals d'història econòmica d'Espanya:

-Fusi, J.P. i Palafox, J. (1998), *España: 1808-1996. El desafío de la modernidad*, Espasa Calpe, Madrid.

-Nadal, J. (1975), *El fracaso de la revolución industrial en España, 1814-1913*, Ariel, Barcelona.

-Nadal, J.; Carreras, A. i Sudrià, C. (eds.) (1988), *La economía española en el siglo XX. Una perspectiva histórica*. Ariel, Barcelona.

-Sánchez Albornoz, N. (comp.) (1985), *La modernización económica de España, 1830-1930*, Alianza, Madrid.

-Tortella, G. (1994), *El desarrollo de la España contemporánea. Historia económica de los siglos XIX y XX*, Alianza, Madrid.